

UCHWAŁA NR LX/486/2023
RADY MIEJSKIEJ W LIPIANACH

z dnia 28 listopada 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Lipiany na 2024 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.) i art. 4¹ ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 2151, ze zm.), art. 10 ust. 2, ust. 2a, ust. 2b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1939, ze zm.), oraz art. 21 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2469 ze zm.) Rada Miejska w Lipianach uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się *Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Lipiany na rok 2024* w brzmieniu określonym załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Lipian.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 roku.

Przewodnicząca Rady Miejskiej

Marta Ciszewska

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2023 r., poz. 2151, ze zm.) rada gminy corocznie uchwała gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, stanowiący część strategii rozwiązywania problemów społecznych. Zgodnie z art.4¹ ust.5 wyżej cytowanej ustawy, gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, zawiera również zasady wynagradzania członków gminnych komisji profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Zgodnie z art. 10 ust. 2a, ust. 2b i ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. z 2023 r., poz. 1939, ze zm.) rada gminy uchwała gminny program przeciwdziałania narkomanii, uwzględniający zadania własne gminy zawarte w wyżej cytowanej ustawie oraz kierunki działań wynikające z Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Ustawą z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 1608), zmodyfikowany został m.in. art. 4¹ pkt 3 ustawy z 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Do zadań gminy zostało dodane prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym.

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIEJSKIEJ
w Liparach

Marta Ciszewska

Załącznik do uchwały

Rady Miejskiej w Lipianach

Nr LX/486/2023 z dnia 28 listopada 2023 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA GMINY LIPIANY NA ROK 2024

I. WSTĘP

1. Gminny Program Profilaktyki i Przeciwdziałania alkoholizmowi, przeciwdziałania narkomanii na rok 2024 opracowany został w oparciu o następujące podstawy prawne:
 - a) Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 1939, ze zm.),
 - b) Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151, ze zm.),
 - c) ustawę z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2469 ze zm.)

2. Przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii realizuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności:
 - a) działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą,
 - b) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych i współuzależnionych,
 - c) ograniczenie szkód zdrowotnych,
 - d) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem.

II. Słowniczek

Alkohole - to duża grupa związków organicznych, pochodnych węglowodorów.

Etanol (alkohol etylowy) należy do tej klasy związków i jest głównym składnikiem psychoaktywnym napojów alkoholowych. Jego spożywanie ma liczne społeczne konsekwencje, a intoksykacja może prowadzić do zatrucia, a nawet śmierci. Długotrwałe

nasilone picie może prowadzić do uzależnienia od alkoholu, a także różnych zaburzeń somatycznych i psychicznych. **FASD** (Fetal Alcohol Spectrum Disorder) - Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych rozumie się przez to niediagnostyczny termin opisujący problemy zdrowotne i zaburzenia zachowania wynikające z uszkodzenia mózgu płodu przez alkohol. Uszkodzeniom ośrodkowego układu nerwowego (OUN) mogą towarzyszyć uszkodzenia innych organów wewnętrznych, między innymi serca, układu kostnego, układu moczowego, słuchu, wzroku. Nieprawidłowy przebieg procesu rozwoju mózgu w życiu płodowym powiązany z widocznymi na twarzy dziecka charakterystycznymi zmianami, jest opisywany jako Płodowy Zespół Alkoholowy - FAS (Fetal Alcohol Syndrome).

Leczenie uzależnienia - rozumie się przez to działania służące redukcji objawów i przyczyn zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania wynikających z używania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP lub związanych z uzależnieniem behawioralnym. Przykładami działań leczniczych w tym zakresie są: programy psychoterapii uzależnienia, farmakologiczne wspieranie psychoterapii, leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych, programy substytucyjnego leczenia uzależnienia od opioidów.

Procedura „Niebieskich Kart” - to skoordynowany system pomocy dla osób, które doznają przemocy domowej. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Procedura przewiduje dwuetapowy udział osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Pierwszy etap to zetknięcie z przedstawicielami wyżej wymienionych służb, którzy wypełniają formularz „Niebieska Karta - A”, natomiast drugi etap to zaproszenie przez zespół interdyscyplinarny bądź grupę roboczą na spotkanie i wspólne omówienie dalszych, zintegrowanych działań pomocowych.

Profilaktyka uniwersalna - rozumie się przez to profilaktykę ukierunkowaną na całe populacje, to jest działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój, działania uniwersalne są realizowane np. w populacji dzieci i młodzieży w wieku gimnazjalnym, w populacji młodych dorosłych, w populacji rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym. Przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy opóźniania inicjacji alkoholowej lub

nikotynowej adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.

Profilaktyka selektywna – rozumie się przez to profilaktykę ukierunkowaną na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka, to jest działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do danej grupy. Profilaktyka selektywna jest działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym.

Profilaktyka wskazująca - rozumie się przez to profilaktykę ukierunkowaną na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub NSP bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniające kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujące na symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych. Przykładem profilaktyki wskazującej są interwencje podejmowane wobec uczniów upijających się lub eksperymentujących z narkotykami, czy też niektóre działania mające na celu redukcję szkód zdrowotnych lub społecznych u osób nadużywających substancji psychoaktywnych (np. działania edukacyjne i prawne zmierzające do ograniczenia liczby wypadków drogowych popełnianych przez kierowców pod wpływem tych substancji).

Czynniki ryzyka - są to właściwości indywidualne, cechy środowiska społecznego i efekty ich interakcji, które wiążą się ze zwiększonym ryzykiem powstania nieprawidłowości, zaburzeń, chorób lub przedwczesnej śmierci. Czynniki ryzyka występują w kilku obszarach:

- indywidualnym, jak np. problemy emocjonalne, poznawcze, postawy społeczne, brak poczucia własnej wartości, nieprzystosowanie społeczne,
- rodzinnym, jak np. słabe więzi rodzinne, brak wsparcia i nadzoru rodziców lub osób bliskich, uzależnienia w rodzinie,
- środowiskowym, jak np. używanie alkoholu w grupie rówieśniczej, nieprzyjazne środowisko szkolne, normy sprzyjające zachowaniom problemowym (zwyczaże związane z piciem alkoholu),
- kontekstowym, jak np. bieda, przynależność do dyskryminowanej mniejszości.

Czynniki chroniące - są to zasoby indywidualne jednostki oraz cechy środowiska, które kompensują, bądź redukują wpływ czynników ryzyka, przyczyniając się do zmniejszenia prawdopodobieństwa wystąpienia zachowań problemowych lub zmniejszają ich intensywność.

Dzięki wzmacnianiu czynników chroniących zwiększa się odporność na działanie czynników ryzyka, wyzwala się motywacja i energia do pokonywania przeciwności losu w sposób sprzyjający prawidłowemu rozwojowi człowieka. Czynniki chroniące występują w tych samych obszarach:

- indywidualnym, jak np. kompetencje emocjonalne, poznawcze, społeczne, wiara w siebie i poczucie własnej wartości, pozytywne identyfikacje, zachowania prospołeczne itp.,
- rodzinnym, jak np. dobre relacje i więź z rodzicami, opieka wsparcie i nadzór rodziny,
- środowiskowym, jak np. przyjazne środowisko społeczne, szkolne, rówieśnicze, normy zapobiegające zachowaniom problemowym,
- kontekstowym, jak np. wysoki status społeczny i ekonomiczny.

Przemoc w rodzinie - jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rehabilitacja (postępowanie po leczeniu) - rozumie się przez to element integracji: działania podtrzymujące zmianę u osób uzależnionych po zakończeniu leczenia uzależnienia, utrwalające efekty leczenia, uczące umiejętności służących zdrowieniu oraz pomagające w podejmowaniu i realizacji zadań wynikających z ról społecznych. Przykładami są: treningi zapobiegania nawrotom w uzależnieniu, grupy wsparcia dla „absolwentów” leczenia uzależnień, treningi zachowań konstruktywnych, programy wychodzenia z bezdomności, grupy samopomocowe Anonimowych Alkoholików, kluby abstynenta, programy aktywizacji zawodowej.

Ryzykowne spożywanie alkoholu - rozumie się przez to picie nadmiernych ilości alkoholu (jednorazowo i w określonym przedziale czasu) niepociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji, przy czym można oczekiwać, że konsekwencje wystąpią, o ile obecny model picia alkoholu nie zostanie zmieniony.

Szkodliwe picie alkoholu - rozumie się przez to wzorzec picia, który już powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne, ale również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu; aby rozpoznać szkodliwe używanie alkoholu, opisany wzorzec picia powinien utrzymywać się przez co najmniej miesiąc lub występować w sposób powtarzający się w ciągu 12 miesięcy; jako picie szkodliwe określane jest też spożywanie każdej ilości alkoholu przez: kobiety w ciąży, matki karmiące, chorych przewlekle, osoby przyjmujące leki, osoby starsze.

System rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego

- rozumie się przez to system oceny jakości programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, którego celem jest podniesienie jakości programów oraz popularyzacja wiedzy na temat skutecznych strategii profilaktycznych i metod konstruowania programów. Rekomendacji programów dokonuje zespół ds. Rekomendacji i oceny programów.

Uzależnienia Behawioralne- formy zachowań, które nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonywaniem pewnych czynności (hazard, zakupy, granie w gry), a ich specyfiką jest m.in. utrata kontroli nad tymi zachowaniami, czy czynnościami. Zamiennie uzależnienia behawioralne są określane jako uzależnienia od czynności, zachowaniami kompulsywnymi/nałogowymi/problemami, czy zaburzeniami zachowania.

Zdrowie publiczne - to zorganizowany wysiłek społeczny, realizowany głównie przez działania instytucji publicznych, mający na celu polepszenie, promocję, ochronę i przywracanie

Zespół Interdyscyplinarny - Jest to zespół składający się z przedstawicieli służb i instytucji pracujących na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. *Członkami zespołu są przedstawiciele:* pomocy społecznej, policji, oświaty, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, ochrony zdrowia, kuratorzy sądowi i przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W skład zespołu mogą też wchodzić prokuratorzy. Zespół powoływany jest przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta na podstawie uchwały gminy. Obowiązek powołania zespołów interdyscyplinarnych w każdej gminie wynika z Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

III. Uwarunkowania finansowe

1. Realizacja powyższych zadań finansowana jest ze środków pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, z tak zwanych „małpek” oraz, jeżeli gmina ma takie możliwości, ze środków własnych zaplanowanych w budżecie gminy na przeciwdziałanie narkomanii.
2. Wzorem lat ubiegłych proponuje się przyjąć jeden wspólny dla obu ustaw program pod nazwą „**Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Lipiany na 2024**”.
3. Plan finansowy zawarty jest w budżecie gminy.
4. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pozostają bez zmiany:

- a) Przewodnicząca Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 600 zł brutto miesięcznie;
- b) Członek Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 400 zł brutto miesięcznie;
- c) Podstawę do wypłaty wynagrodzenia stanowi podpisana przez Przewodniczącą Komisji lista wypłat;
- d) Wynagrodzenia wyliczone w oparciu o listę wypłat wypłaca się miesięcznie z dołu w terminie do dnia 10 następnego miesiąca kalendarzowego
- e) Komisja będzie obradowała minimum raz w miesiącu, przy czym wynagrodzenie miesięczne, o którym mowa w a i b jest stałe i nie podlega zmianom niezależnie od liczby posiedzeń Komisji w danym miesiącu;
- f) nieobecność Członka Komisji na którymkolwiek z posiedzeń Komisji w danym miesiącu powoduje utratę przez tego Członka Komisji prawa do wynagrodzenia za miesiąc w którym nastąpiła nieobecność.

IV. REALIZATORZY PROGRAMU

- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Pedagog szkolny Zespołu Szkół w Lipianach
- Pedagodzy świetlic opiekuńczo - wychowawczych
- Policja
- Terapeuci leczenia uzależnień i współuzależnienia
- Inne podmioty, na które ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada obowiązki w tym zakresie
- Organizacje pozarządowe.

V. OPIS ZJAWISKA

Na podstawie danych z Komisariatu Policji w Lipianach, Ośrodka Pomocy Społecznej, pedagoga szkolnego Zespołu Szkół w Lipianach, analizy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lipiany na lata 2023 – 2030, rozmów indywidualnych i obserwacji, należy stwierdzić, iż skala zjawiska destrukcji społecznej z powodu nadużywania alkoholu i środków psychoaktywnych jest w dalszym ciągu niepokojąca.

Dane z Komisariatu Policji w Lipianach, dotyczące interwencji oraz ilości zatrzymań związanych z nadużywaniem alkoholu lub innych używek w okresie 01.01.2023 r. – 31.10.2023

	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
interwencje	99	114	299	441
ilość zatrzymań nietrzeźwych kierujących :				
sprawców przestępstw	13	9	14	5
sprawców wykroczeń	3	6	3	9
ilość interwencji domowych związanych z nadużywaniem alkoholu lub innych używek	72	62	87	78
ilość interwencji publicznych w wyniku nadużywania używek	80	90	188	359
ilość osób ukaranych mandatem za spożycie alkoholu	79	212	247	124

Zespół Interdyscyplinarny

Od 1 stycznia 2023 r. do 31 października 2023 r. odbyły się trzy posiedzenia Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, zostało wdrożonych 13 Niebieskich Kart, w tym 10 wdrożonych przez Policję, 2 przez pracownika socjalnego. Ponadto w rodzinach prawdopodobieństwo doznania przemocy dotyczyło 3 dzieci oraz 11 kobiet. Ilość osób u których stwierdzono

prawdopodobieństwo stosowania przemocy wynosi 13 osób (w tym 12 mężczyzn, 1 kobieta). Natomiast w rodzinach objętych wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego egzystuje 14 dzieci.

Nadużywanie alkoholu i środków psychoaktywnych stanowi istotny czynnik wystąpienia przemocy w rodzinie. Wskazują na to badania przeprowadzone na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Ponadto ostatnio coraz częściej występuje niepokojące zjawisko, jakim jest uzależnienie **behawioralne** (czynnościowe). Jest to zespół objawów związanych z utrwalonym, wielokrotnym powtarzaniem określonej czynności (lub grupy czynności) w celu uzyskania takich stanów emocjonalnych jak przyjemność, euforia, ulga, uczucie zaspokojenia.

Aby ograniczyć te poważne zagrożenia GKP i RPA¹ w Lipianach aktywnie współpracuje z: Komisariatem Policji w Lipianach, Prokuraturą Rejonową w Pyrzycach, Kuratorami Sądu Rejonowego w Stargardzie, Zespołem Szkół w Lipianach, Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Zespołem Interdyscyplinarnym działającym przy tym Ośrodku. Tylko zintegrowane działania ww. podmiotów, sprawny przepływ informacji zwiększają realną szansę na pomoc osobom w kryzysie.

GKP i RPA w 2023 obradowała raz w miesiącu. Przewodnicząca komisji na bieżąco prowadziła rozmowy z osobami zainteresowanymi pomocą, nie czekając na posiedzenia komisji. Stąd istniała możliwość zmniejszenia ilości posiedzeń do jednego w miesiącu. Członkowie komisji w trosce o osoby objęte nadzorem, pozostają w stałym kontakcie telefonicznym, dodatkowo utworzono grupę w aplikacji telefonicznej. Sprawna wymiana informacji pomiędzy realizatorami programu pozwala na głębsze poznanie problemu osoby/osób potrzebujących wsparcia.

Z danych zawartych w „Rekomendacjach do realizowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych” wynika, iż w Polsce działa ponad 2000 punktów konsultacyjnych, które udzielają pomocy osobom uzależnionym i członkom rodzin z problemem alkoholowym, oraz osobom w kryzysach psychologicznych. Takie punkty pełnią ważną rolę w lokalnym systemie pomocy, należy jednak pamiętać, że nie stanowią one alternatywy dla placówek leczenia uzależnień. Zapotrzebowanie na tę formę pomocy jest ogromne. W związku z tym, w dalszym ciągu GKP i RPA będzie realizowała ww zadania.

¹ Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zarówno komisja, jak również PIK² starają się działać interdyscyplinarnie, co oznacza, że diagnozujemy problemy całej rodziny i planujemy pomoc dla wszystkich jej członków. Poza tym działamy w porozumieniu ze wszystkimi realizatorami gminnego programu przeciwdziałania alkoholizmowi oraz zapobiegania narkomanii.

W 2023 roku PIK działał w formie stacjonarnej – dyżury w Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Lipianach, jak i formie wyjazdowej (wobec osób w głębokim kryzysie), w razie konieczności również telefonicznie. Dodatkowo Fundacja Reintegracji Readaptacji i Pomocy Wzajemnej „Pro Populo”, której prezesowi powierzono między innymi prowadzenie konsultacji i poradnictwa psychologicznego wobec osób uzależnionych, współuzależnionych, a także sprawców i ofiar przemocy, zawarła umowę najmu lokalu usytuowanego przy ulicy Kościuszki 29 (stara Plebania). Dzięki temu zyskaliśmy kolejne, miejsce do naszej statutowej działalności.

W tym okresie podjęto szereg działań wspierających wobec osób uzależnionych i współuzależnionych, osób będących w kryzysach życiowych, jak i wobec małoletnich dzieci i młodzieży. Jak się okazało stworzenie możliwości działań w przestrzeni dzieci i młodzieży szkolnej cieszy się ogromnym powodzeniem i zapotrzebowanie na tę formę wsparcia wzrasta.

Wśród klientów punktu przeważają osoby współuzależnione, drugą grupą, co do ilości są osoby w kryzysach osobistych, a najmniejszą osoby uzależnione. Coraz częściej do punktu zgłaszają się osoby doznające przemocy oraz stosujące przemoc.

Należy jednak nadmienić, że widoczna jest prawidłowość polegająca na tym, że jeżeli osoba uzależniona podejmuje współpracę z punktem, to widoczne są u niej pozytywne zmiany. W tym przypadku dużym wsparciem dla konsultanta jest możliwość odesłania klienta do grupy wsparcia prowadzonej przez jednego z członków komisji. PIK przynosi wymierne efekty, zabezpiecza potrzeby środowiska lokalnego, a efekty pracy i różnorodność podejmowanych działań, w tym działań innowacyjnych, dają szansę na większą skuteczność oddziaływań.

W nadchodzącym roku zasadnym wydaje się stworzenie możliwości finansowej prowadzenia konsultacji psychiatrycznych, korzystając z prywatnej praktyki lekarzy. Należy nadmienić, że jest to raptem kilka przypadków w roku. Cieszy fakt, że w ofercie SPZOZ są konsultacje lekarza psychiatry, co stanowi alternatywne rozwiązanie dla porad płatnych.

Ze środków GKP i RPA podejmowane są różne działania edukacyjne, angażujące dzieci i młodzież, m.in. warsztaty, spotkania z kuratorem, konkursy, spektakle i koncerty o charakterze profilaktycznym, rajdy na których uczestnicy pozbawieni są możliwości

² Punkt Informacyjno-Konsultacyjny

korzystania z np. telefonów komórkowych, co ma na celu zwrócenie uwagi na zagrożenie związane z uzależnieniami behawioralnymi.

Na Portalu Internetowym Facebook funkcjonuje strona GKP i RPA mająca m.in. na celu prowadzenie działań informacyjnych, profilaktycznych, edukacyjnych, dotyczących szkód wynikających ze spożywania alkoholu i innych używek, zarówno przez dzieci, młodzież, jak i dorosłych.

Prowadzimy również działalność informacyjną dotyczącą problemu przemocy w rodzinie oraz uzależnień behawioralnych.

Działania GKP i RPA są nastawione nie tylko na eliminowanie problemu uzależnienia, mają też szerszy zakres. Na posiedzeniach komisji zwracamy uwagę na przyczynę powstania wszelkich form uzależnienia. Do problemu podchodzimy holistycznie. Prowadzimy działania motywujące do zmiany w drodze terapii indywidualnej, spotkań grupowych. Komisja zamierza w roku 2024, zgodnie z rekomendacją Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom kontynuować zajęcia grupy wsparcia oraz wyżej wymienione działania, a także podejmować nowe przedsięwzięcia.

Warto wspomnieć, że jako jedna z pierwszych gmin w Polsce zrealizowaliśmy wymogi nowelizacji ustawy o przemocy w rodzinie.

Mamy możliwość prowadzenia ustawowo nakazanego programu dla sprawców przemocy domowej. Jeden z członków komisji odbył szkolenie i uzyskał uprawnienia do prowadzenia programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno- terapeutycznych dla osób stosujących i doświadczających przemocy.

Działania edukacyjno- profilaktyczne realizowane w ZS Lipiany w okresie 01.01.2023-24.10.2023 r.

Nr	Działanie	Liczba odbiorców
1.	Realizacja programu w kl. 7: „Porozmawiajmy o zdrowiu i nowych zagrożeniach”- program o szkodliwości używania środków psychoaktywnych.	19
2.	Ogólnopolska akcja #sprzątam dla Polski	36
3.	Realizacja programu rekomendowanego przez PARPA: „Ars, czyli jak dbać o miłość?”	18
4.	Ekranizacja przedstawienia profilaktycznego na temat szkodliwości używek: „Królewna Śnieżka- bajka inaczej”	20
5.	Realizacja programu „Program dla szkół” (dawniej Szklanka mleka i Owoce w szkole) w kl. 1-5 SP	242
6.	Spotkanie z policją dla uczniów klas 1 SP „Bezpieczna droga do szkoły”	45

7.	Realizacja programu „Trzymaj Formę” w klasach 4-8 SP, poruszający tematykę zdrowego odżywiania i promowania aktywności fizycznej	19
8.	Obchody Dnia Ziemi (440)	Cała społeczność szkolna czyli: 440- II półrocze 2022/2023 436- obecny rok szkolny
9.	Obchody Światowego Dnia Wody (440)	
10.	Obchody Dnia walki z paleniem tytoniu (440)	
11.	Obchody Światowego Dnia Internetu i Dnia Bezpiecznego Komputera (436)	
12.	Konkurs plastyczny: „Alkohol, narkotyki, dopalacze- to skuteczne zabijacze” (440)	
13.	Zbiórka nakrętek plastikowych (440)	
14.	Obchody Dnia Wiedzy o Autyzmie (440)	
15.	Obchody dnia Zespołu Downa (440)	
16.	Akcja profilaktyczna: Jest nas więcej przeciwko hejtowi (440)	
17.	Obchody Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego- kampania edukacyjno- informacyjna oraz warsztaty dla uczniów edukacji wczesnoszkolnej (436/130)	
18.	Obchody Dnia Pozytywnego Myślenia- psychoedukacja, kampania edukacyjno- informacyjna (440)	
19.	#Komórkomania Nowy Leweł Pomagania, dzień rejestracji potencjalnych dawców szpiku- akcja informacyjna skierowana do całej społeczności szkolnej (440)	
20.	Realizacja programu: „Każdy inny- wszyscy równi”	
21.	Warsztaty z profilaktyki raka piersi dla uczennic LO	22
22.	Edukacja rodziców uczniów kl.7 w zakresie nowych narkotyków	19
23.	Program profilaktyczny dla uczniów klas 3 SP: „Nie pal przy mnie, proszę”	38
24.	Konkurs plastyczny dla klas 1-3 SP „Palenie jest szkodliwe i niemodne”	130
25.	Konkurs dla kl. 1 SP „Zdrowie na talerzu”- promocja zdrowego odżywiania	49
26.	W szkole są przeszkoleni realizatorzy programu rekomendowanego przez PARPE „Szkolna Interwencja Profilaktyczna”- rozpoznawanie zażywania środków psychoaktywnych przez młodzież oraz wczesnej interwencji i wsparcia dla rodziców i ucznia zagrożonego.	4
27.	Spotkanie z policjantem: Bezpieczne ferie	134
28.	Konkurs Pierwsza Pomoc dla kl. 3 SP	48
29.	Spotkanie z policjantem: Bezpieczne wakacje	131
30.	„Jabłko czy cytryna?” – akcja profilaktyczna z udziałem zuchów- promowanie bezpiecznych zachowań na drodze	13
31.	Indywidualne konsultacje psychologiczne z uczniami zgłaszającymi potrzebę pracy nad rozpoznawaniem i radzeniem sobie z emocjami, umiejętnościami komunikowania się- w tym reagowania na agresję słowną.	
32.	Realizacja programu rekomendowanego przez PARPE „Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej”.	9
33.	Warsztaty z psychologiem: Przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym. Cyberprzemoc, zagrożenie wirtualnego świata.	241
33.	Happening: „Żyj zdrowo i kolorowe”- propagowanie dobrych nawyków żywieniowych	130

34.	Dyżurowanie nauczycieli na każdej przerwie, na boiskach szkolnych, korytarzach, stołówce- w celu zapewnienia bezpieczeństwa uczniom.	440/436
35.	Rodzice uczniów uczestniczyli w realizacji rekomendowanego programu przez PARPE „Szkoła dla rodziców”- finansowane ze środków GKPirPA	? Nie mam danych
36.	Program profilaktyczny dla uczniów klas 1- „Higiena naszą tarczą ochronną”	21
37.	Ogólnopolski Program Walki z Rakiem Skóry- warsztaty dla uczniów klas 7-8 SP oraz LO	157

VI. ZDIAGNOZOWANY OBSZAR PROBLEMOWY

1. Wciąż niska świadomość mieszkańców o zgubnych skutkach nadużywania alkoholu, narkotyków i innych środków odurzających oraz ich konsekwencjach zdrowotnych i społecznych.
2. Obniżenie wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej.
3. Przyzwolenie społeczne na nadużywanie alkoholu i jego spożywanie przez młodzież.
4. Brak motywacji do walki z problemem uzależnienia.
5. Powielanie złych zachowań – przejmowanie nieprawidłowych wzorców z pokolenia na pokolenie.
6. Duży opór społeczny przed ujawnianiem problemów uzależnień i przemocy w rodzinie.
7. Powszechna dostępność alkoholu i innych środków psychoaktywnych.
8. Traktowanie szkodliwych używek jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życiowych, rozładowania stresów i konfliktów.

VII. CEL GŁÓWNY *Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Lipiany na rok 2024*

Celem głównym Programu jest realizacja ustawowych zadań ukierunkowanych na przeciwdziałanie alkoholizmowi, narkomanii i innych uzależnieniom i ich skutkom na terenie Gminy Lipiany (tj. ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia społecznego wynikających z nadużywania alkoholu, innych substancji psychoaktywnych, zagrożeń behawioralnych oraz zredukowanie zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych ryzykownych zachowań przez dzieci, młodzież i dorosłych) oraz przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym.

VIII. CELE SZCZEGÓŁOWE I DZIAŁANIA OPERACYJNE W RAMACH *Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Lipiany na rok 2024*

- 1) Utrzymanie Punktu Konsultacyjnego Leczenia Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia w Lipianach;
- 2) Współpraca z placówkami prowadzącymi leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych i współuzależnionych;
- 3) Zwiększenie dostępu do informacji o instytucjach, w których osoby uzależnione mogą uzyskać pomoc;
- 4) Podniesienie poziomu wiedzy wśród mieszkańców na temat zjawiska uzależnień;
- 5) Rozmowy motywacyjno-interwencyjne z osobami uzależnionymi (motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego i zmiany dotychczasowego trybu życia);
- 6) Kierowanie na badania biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia;
- 7) Kierowanie wniosków do Sądu celem wydania postanowienia o skierowanie na przymusowe leczenie;
- 8) Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązaniu ww. problemów;
- 9) Poszerzenie działalności profilaktycznej, informacyjnej i edukacyjnej wśród dzieci i młodzieży;
- 10) Wdrażanie procedury „Niebieska Karta”;
- 11) Współpraca z placówkami oświatowymi w celu zwiększenia świadomości dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli na temat skutków uzależnień i przemocy. Umocnienie ich w dobrym wyborze;
- 12) Promowanie mody na zdrowy styl życia, finansowanie przedsięwzięć z tym związanych;
- 13) Podniesienie atrakcyjności oferty świetlic ;
- 14) Udzielenie rodzinom, w których występuje problem alkoholizmu, narkomanii i innych uzależnień oraz będących w kryzysach psychologicznych- wsparcia psychologicznego i prawnego;
- 15) Wspieranie osób z rodzin dotkniętych uzależnieniem lub zagrożonych uzależnieniem poprzez współorganizowanie warsztatów umiejętności wychowawczych i poprawę komunikacji (Szkoła dla rodziców);

- 16) Działania na rzecz powstania grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień oraz wspieranie finansowe kosztów eksploatacyjnych pomieszczeń przeznaczonych do spotkań grup społecznych i osób fizycznych w zakresie działań profilaktycznych- (grup samopomocowych);
- 17) Pokrywanie kosztów funkcjonowania świetlic w Lipianach, Batowie, których głównym celem jest organizacja czasu wolnego dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dotkniętych problemem uzależnienia i współuzależnienia.
- 18) Zakup materiałów na potrzeby świetlic wiejskich, w których dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym mogą bezpiecznie spędzić czas wolny;
- 19) Kontynuacja działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej dla braku akceptacji przemocy i możliwości otrzymania kompleksowej pomocy przez każdą osobę, która jest przemocą zagrożona;
- 20) Finansowanie kosztów komorniczych;
- 21) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym w tym finansowanie i współfinansowanie przedsięwzięć z tym związanych.
- 22) Finansowanie podnoszenia kompetencji realizatorów przedmiotowego programu.

VIII. MONITOROWANIE REALIZACJI *Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Lipiany na rok 2024.*

1. Osobą odpowiedzialną za monitorowanie Programu jest Przewodnicząca Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz członkowie ww. Komisji.
2. Sprawozdanie roczne z realizacji *Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Lipiany na rok 2024* Burmistrz Lipian przedłoży Radzie Miejskiej w Lipianach do 31 marca 2025 r.